

॥ तैत्तिरीय आरण्यकम् ॥

॥ तृतीयः प्रश्नः ॥

ॐ तच्छं योरावृणीमहे। गातुं यज्ञाय। गातुं यज्ञपतये। दैवीः
स्वस्तिरस्तु नः। स्वस्तिर्मानुषेभ्यः। ऊर्ध्वं जिगातु भेषजम्।
शं नो अस्तु द्विपदे। शं चतुष्पदे। ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥
चित्तिः स्रुक्। चित्तमाज्यम्। वाग्वेदिः। आधीतं बर्हिः। केतो
अग्निः। विज्ञातमग्निः। वाक्पतिर्होता। मन उपवक्ता। प्राणो
हविः। सामाध्वर्युः। वाचस्पते विधे नामन्। विधेम ते नाम।
विधेस्त्वमस्माकं नाम। वाचस्पतिः सोमं पिबतु। आऽस्मासु
नृमण्यथात्स्वाहा॥१॥

अध्वर्युः पञ्च च॥ [१]

पृथिवी होता। द्यौरध्वर्युः। रुद्रोऽग्नीत्। बृहस्पतिरुपवक्ता।
वाचस्पते वाचो वीर्येण। सम्भृततमेनायक्ष्यसे। यजमानाय
वार्यम्। आसुवस्करस्मै। वाचस्पतिः सोमं पिबतु।
जजनदिन्द्रमिन्द्रियाय स्वाहा॥२॥

पृथिवी होता दश॥ [२]

अग्निर्होता। अश्विनाध्वर्युः। त्वष्टाऽग्नीत्। मित्र उपवक्ता।
सोमः सोमस्य पुरोगाः। शुक्रः शुक्रस्य पुरोगाः। श्रातास्त
इन्द्र सोमाः। वातापेर्हवनश्रुतः स्वाहा॥३॥

अग्निर्होताऽष्टौ॥ [३]

सूर्यं ते चक्षुः। वातं प्राणः। द्यां पृष्ठम्। अन्तरिक्षमात्मा।
अङ्गैर्यज्ञम्। पृथिवीं शरीरैः। वाचस्पतेऽच्छिद्रया वाचा।
अच्छिद्रया जुह्वा। दिवि देवावृधुं होत्रा मेरयस्व स्वाहा॥ ४॥

सूर्यं ते नव॥ [४]

महाहविरहोता। सत्यहविरध्वर्युः। अच्युतपाजा अग्नीत्।
अच्युतमना उपवृक्ता। अनाधृष्यश्चाप्रतिधृष्यश्च यज्ञस्याभिगुरौ।
अयास्य उद्गाता। वाचस्पते हृद्विधे नामन्। विधेम ते नामं।
विधेस्त्वमस्माकं नामं। वाचस्पतिः सोममपात्। मा
दैव्यस्तन्तुश्छेदि मा मनुष्यः। नमो दिवे। नमः पृथिव्यै
स्वाहा॥ ५॥

अपात्रीणि च॥ [५]

वाग्धोता। दीक्षा पत्नी। वातोऽध्वर्युः। आपोऽभिगुरः। मनो
हविः। तपसि जुहोमि। भूर्भुवः सुवः। ब्रह्म स्वयम्भु। ब्रह्मणे
स्वयम्भुवे स्वाहा॥ ६॥

वाग्धोता नव॥ [६]

ब्राह्मण एकहोता। स यज्ञः। स मे ददातु प्रजां पशून्पुष्टिं
यशः। यज्ञश्च मे भूयात्। अग्निर्द्विहोता। स भर्ता। स मे ददातु
प्रजां पशून्पुष्टिं यशः। भर्ता च मे भूयात्। पृथिवी त्रिहोता।
स प्रतिष्ठा॥ ७॥

स मे ददातु प्रजां पशून्पुष्टिं यशः। प्रतिष्ठा च मे भूयात्।
अन्तरिक्षं चतुर्होता। स विष्ठाः। स मे ददातु प्रजां पशून्पुष्टिं

यशः। वि॒ष्टाश्च॑ मे भूयात्। वा॒युः प॒ञ्च॑होता। स प्रा॒णः। स मे॑
ददातु प्र॒जां प॒शून्पुष्टिं॑ यशः। प्रा॒णश्च॑ मे भूयात्॥८॥

च॒न्द्रमाः ष॒ड्द्वो॑ता। स ऋ॒तून्क॑ल्पयाति। स मे॑ ददातु प्र॒जां
प॒शून्पुष्टिं॑ यशः। ऋ॒तव॑श्च मे कल्पन्ताम्। अन्न॑ स॒प्त॒हो॑ता।
स प्रा॒णस्य॑ प्रा॒णः। स मे॑ ददातु प्र॒जां प॒शून्पुष्टिं॑ यशः। प्रा॒णस्य॑
च मे प्रा॒णो भू॑यात्। द्यौर॒ष्ट॒हो॑ता। सो॒ऽनाधृ॑ष्यः॥९॥

स मे॑ ददातु प्र॒जां प॒शून्पुष्टिं॑ यशः। अ॒नाधृ॑ष्यश्च भूयासम्।
आ॒दि॒त्यो न॑वहोता। स ते॒ज॒स्वी। स मे॑ ददातु प्र॒जां प॒शून्पुष्टिं॑
यशः। ते॒ज॒स्वी च॑ भूयासम्। प्र॒जाप॑तिर्दशहोता। स इ॒दं
सर्व॑म्। स मे॑ ददातु प्र॒जां प॒शून्पुष्टिं॑ यशः। सर्वं॑ च मे
भूयात्॥१०॥

प्र॒ति॒ष्ठा प्रा॒णश्च॑ मे भूयादनाधृष्यः सर्वं च मे भूयात्॥—————[७]

अ॒ग्नि॒र्यजु॑र्भिः। स॒वि॒ता स्तोमैः॑। इन्द्र॑ उक्थाम॒दैः।
मि॒त्रावरु॑णावा॒शिषा॑। अ॒ङ्गिर॑सो धिष्णि॒धैर॒ग्निभिः॑। म॒रुतः॑
सदो॒हवि॑र्धानाभ्या॑म्। आपः प्रोक्ष॑णीभिः। ओष॑धयो ब॒र्हिषा॑।
अदि॑तिर्वेद्या॑। सोमो॑ दीक्षया॑॥११॥

त्वष्टे॒ध्मेन॑। विष्णु॑र्य॒ज्ञेन॑। वस॑व॒ आज्ये॑न। आ॒दि॒त्या
दक्षि॑णाभिः। विश्वे॑ दे॒वा ऊ॒र्जा। पू॒षा स्व॑गाका॒रेण॑। बृह॑स्पतिः
पुरो॑धया॑। प्र॒जाप॑तिरुद्गी॒थेन॑। अ॒न्तरि॑क्षं प॒वित्रे॑ण। वा॒युः
पात्रैः॑। अ॒हं श्र॑द्धया॑॥१२॥

दीक्षया॑ पात्रैरेकं च॥—————[८]

सेनेन्द्रस्य। धेना बृहस्पतेः। पृथ्या पृष्णः। वाग्वायोः। दीक्षा
सोमस्य। पृथिव्यग्नेः। वसूनां गायत्री। रुद्राणां त्रिष्टुक्।
आदित्यानां जगती। विष्णोरनुष्टुक्॥१३॥

वरुणस्य विराट्। यज्ञस्य पङ्क्तिः। प्रजापतेरनुमतिः। मित्रस्य
श्रद्धा। सवितुः प्रसूतिः। सूर्यस्य मरीचिः। चन्द्रमसो
रोहिणी। ऋषीणामरुन्धती। पर्जन्यस्य विद्युत्। चतस्रो
दिशः। चतस्रोऽवान्तरदिशाः। अहश्च रात्रिश्च। कृषिश्च
वृष्टिश्च। त्विषिश्चापंचितिश्च। आपश्चौषधयश्च। ऊर्क् सूनृता
च देवानां पत्नयः॥१४॥

अनुष्टुग्दिशः षट्॥ _____ [९]

देवस्य त्वा सवितुः प्रसवे। अश्विनोर्बाहुभ्याम्। पृष्णो
हस्ताभ्यां प्रतिगृह्णामि। राजा त्वा वरुणो नयतु देवि
दक्षिणेऽग्नये हिरण्यम्। तेनामृतत्वमंश्याम्। वयो दात्रे।
मयो मह्यमस्तु प्रतिग्रहीत्रे। क इदं कस्मा अदात्। कामः
कामाय। कामो दाता॥१५॥

कामः प्रतिग्रहीता। कामश्च समुद्रमाविश। कामेन
त्वा प्रतिगृह्णामि। कामैतत्ते। एषा ते काम दक्षिणा।
उत्तानस्त्वाङ्गीरसः प्रतिगृह्णातु। सोमाय वासः। रुद्राय गाम्।
वरुणायश्वम्। प्रजापतये पुरुषम्॥१६॥

मनवे तल्पम्। त्वष्ट्रेऽजाम्। पृष्णेऽविम्। निर्ऋत्या

अश्वतरगर्दभौ। हिमवतो हस्तिनम्। गन्धर्वाप्सराभ्यः स्रगलं
करणे। विश्वेभ्यो देवेभ्यो धान्यम्। वाचेऽन्नम्। ब्रह्मण
ओदनम्। समुद्रायार्पः॥१७॥

उत्तानायङ्गीरसायानः। वैश्वानराय रथम्। वैश्वानरः
प्रत्नथा नाकमारुहत्। दिवः पृष्ठं भन्दमानः सुमन्मभिः।
स पूर्ववज्जनयञ्जन्तवे धनम्। समानमज्मा परियाति
जागृविः। राजा त्वा वरुणो नयतु देवि दक्षिणे वैश्वानराय
रथम्। तेनामृतत्वमेश्याम्। वयो दात्रे। मयो मह्यमस्तु
प्रतिग्रहीत्रे॥१८॥

क इदं कस्मा अदात्। कामः कामाय। कामो दाता।
कामः प्रतिग्रहीता। कामः समुद्रमा विश। कामेन
त्वा प्रतिगृह्णामि। कामैतत्ते। एषा ते काम दक्षिणा।
उत्तानस्त्वाङ्गीरसः प्रतिगृह्णातु॥१९॥

दाता पुरुषमपः प्रतिग्रहीत्रे नव च॥ [१०]

सुवर्णं घर्मं परिवेद वेनम्। इन्द्रस्यात्मानं दशधा चरन्तम्।
अन्तः समुद्रे मनसा चरन्तम्। ब्रह्मान्वविन्दुदशहोतारमर्णे।
अन्तः प्रविष्टः शास्ता जनानाम्। एकः सन्बहुधा विचारः।
शतः शुक्राणि यत्रैकं भवन्ति। सर्वे वेदा यत्रैकं भवन्ति। सर्वे
होतारो यत्रैकं भवन्ति। समानसीन आत्मा जनानाम्॥२०॥

अन्तः प्रविष्टः शास्ता जनानां सर्वात्मा। सर्वाः प्रजा यत्रैकं

भवन्ति। चतुर्होतारो यत्र सम्पदं गच्छन्ति देवैः। समानसीन
आत्मा जनानाम्। ब्रह्मेन्द्रमग्निं जगतः प्रतिष्ठाम्। दिव
आत्मानं सवितारं बृहस्पतिम्। चतुर्होतारं प्रदिशोऽनु
कृप्तम्। वाचो वीर्यं तपसाऽन्वविन्दत्। अन्तः प्रविष्टं
कर्तारमेतम्। त्वष्टारं रूपाणि विकुर्वन्तं विपश्चिम्॥२१॥

अमृतस्य प्राणं यज्ञमेतम्। चतुर्होतृणामात्मानं कवयो
निचिक्युः। अन्तः प्रविष्टं कर्तारमेतम्। देवानां बन्धु निहितं
गुहासु। अमृतेन कृप्तं यज्ञमेतम्। चतुर्होतृणामात्मानं
कवयो निचिक्युः। शतं नियुतः परिवेद विश्वा विश्ववारः।
विश्वमिदं वृणाति। इन्द्रस्यात्मा निहितः पञ्चहोता। अमृतं
देवानामायुः प्रजानाम्॥२२॥

इन्द्रं राजानं सवितारमेतम्। वायोरात्मानं कवयो
निचिक्युः। रश्मिं रश्मीनां मध्ये तपन्तम्। ऋतस्य
पदे कवयो निपान्ति। य आण्डकोशे भुवनं विभर्ति।
अनिर्भिण्णः सन्नथं लोकान् विचष्टे। यस्याण्डकोशं
शुष्ममाहुः प्राणमुल्बम्। तेन कृत्वा अमृतेनाहमस्मि। सुवर्णं
कोशं रजसा परीवृतम्। देवानां वसुधानां विराजम्॥२३॥

अमृतस्य पूर्णान्तामु कलां विचक्षते। पादं षड्भौतुर्न
किलाविविधसे। येनर्तवः पञ्चधोत कृप्ताः। उत वा षड्धा
मनसोत कृप्ताः। तं षड्भौतारमृत्तुभिः कल्पमानम्।

ऋतस्य॑ प॒दे क॒वयो॑ निपा॑न्ति। अ॒न्तः प्रवि॑ष्टं क॒र्तार॑मेतम्।
अ॒न्तश्च॑न्द्रम॑सि॒ मन॑सा चर॑न्तम्। स॒हैव स॑न्तं न वि॒जान॑न्ति
दे॒वाः। इन्द्र॑स्या॒त्मान॑श्च शत॒धा चर॑न्तम्॥२४॥

इन्द्रो॑ राजा॒ जग॑तो॒ य ईशै॑। स॒प्तहो॑ता स॒प्तधा॑ वि॒क्लृप्तः॑।
परे॑ण॒ तन्तुं॑ परि॒षिच्य॑मानम्। अ॒न्तरा॑दित्ये॒ मन॑सा चर॑न्तम्।
दे॒वाना॑श्च॒ हृदयं॑ ब्रह्मा॒न्ववि॑न्दत्। ब्रह्मै॒तद्ब्रह्म॑ण॒ उज्ज॑भार। अ॒र्कश्च॑
श्चोत॑न्तश्च॒ सरि॑रस्य॒ मध्ये॑। आ यस्मि॑न्स॒प्त पे॑रवः। मेह॑न्ति
बहु॒लाश्च॑ श्रियम्। ब॒ह्वश्वा॑मिन्द्र॒ गोम॑तीम्॥२५॥

अच्यु॑तां बहु॒लाश्च॑ श्रियम्। स हरि॑र्वसु॒वित्त॑मः। पे॒रुरिन्द्रा॑य
पि॒न्वते। ब॒ह्वश्वा॑मिन्द्र॒ गोम॑तीम्। अच्यु॑तां बहु॒लाश्च॑ श्रियम्।
मह्य॑मिन्द्रो॒ निय॑च्छतु। श॒तश्च॑ श॒ता अ॑स्य यु॒क्ता ह॑री॒णाम्।
अ॒र्वाडा॑ या॒तु वसु॑भी र॒श्मिरिन्द्रः॑। प्रम॑ह॒माणो॑ बहु॒लाश्च॑
श्रियम्। र॒श्मिरिन्द्रः॑ सवि॒ता मे॒ निय॑च्छतु॥२६॥

घृ॒तं तेजो॑ मधु॒मदिन्द्रि॑यम्। मय्य॑यम॒ग्निर्द॑धातु। हरि॑ः प॒तङ्गः॑
प॒टरी॑ सु॒पर्णः॑। दि॒विक्ष॑यो नभ॑सा॒ य ए॑ति। स न॒ इन्द्रः॑
का॒मव॑रं द॑दातु। पञ्चा॑रं च॒क्रं परि॑वर्तते पृथु॑। हि॒रण्य॑ज्योतिः
स॒रि॒रस्य॑ मध्ये॑। अज॑स्रं ज्योति॒र्नभ॑सा॒ सर्प॑देति। स न॒ इन्द्रः॑
का॒मव॑रं द॑दातु। स॒प्त यु॑ञ्जन्ति॒ रथ॑मेकचक्रम्॥२७॥

एको॑ अ॒श्वो वह॑ति स॒प्तना॑मा। त्रि॒नाभि॑ च॒क्रम॑जर॒मन॑र्वम्।
येने॒मा वि॒श्वा भुव॑नानि तस्थुः। भ॒द्रं प॑श्यन्त॒ उप॑सेदुर॒ग्रे। तपो॑

दीक्षामृषयः सुवर्विदः। ततः क्षत्रं बलमोजंश्च जातम्। तदस्मै
देवा अभि सन्नमन्तु। श्वेतः रश्मिं बौभुज्यमानम्। अपां
नेतारं भुवनस्य गोपाम्। इन्द्रं निचिक्युः परमे व्योमन्॥२८॥

रोहिणीः पिङ्गला एकरूपाः। क्षरन्तीः पिङ्गला एकरूपाः।
शतः सहस्राणि प्रयुतानि नाव्यानाम्। अयं यः श्वेतो रश्मिः।
परि सर्वमिदं जगत्। प्रजां पशून्धनानि। अस्माकं ददातु।
श्वेतो रश्मिः परि सर्वं बभूव। सुवन्मह्यं पशून् विश्वरूपान्।
पतङ्गमक्तमसुरस्य मायया॥२९॥

हृदा पश्यन्ति मनसा मनीषिणः। समुद्रे अन्तः कवयो
विचक्षते। मरीचीनां पदमिच्छन्ति वेधसः। पतङ्गो वाचं
मनसा बिभर्ति। तां गन्धर्वोऽवदद्गर्भे अन्तः। तां द्योतमानाः
स्वर्यं मनीषाम्। ऋतस्य पदे कवयो निपांति। ये ग्राम्याः
पशवो विश्वरूपाः। विरूपाः सन्तो बहुधैकरूपाः। अग्निस्ताः
अग्रे प्रमुमोक्तु देवः॥३०॥

प्रजापतिः प्रजयां संविदानः। वीतः स्तुकेस्तुके।
युवमस्मासु नियच्छतम्। प्र प्रं यज्ञपतिन्तिर। ये ग्राम्याः
पशवो विश्वरूपाः। विरूपाः सन्तो बहुधैकरूपाः। तेषां
सप्तानामिह रन्तिरस्तु। रायस्पोषाय सुप्रजास्त्वाय
सुवीर्याय। य आरण्याः पशवो विश्वरूपाः। विरूपाः सन्तो
बहुधैकरूपाः। वायुस्ताः अग्रे प्रमुमोक्तु देवः। प्रजापतिः

प्रजयां संविदानः। इडांयै सृप्तं घृतवच्चराचुरम्। देवा
अन्वविन्दन्गुहां हितम्। य आरण्याः पशवो विश्वरूपाः।
विरूपाः सन्तो बहुधैकरूपाः। तेषां सप्तानामिह रन्तिरस्तु।
रायस्पोषाय सुप्रजास्त्वाय सुवीर्याय॥३१॥

आत्मा जनानां विकुर्वन्तं विपश्चिं प्रजानां वसुधानां विराजं चरन्तं गोमतीं मे नियच्छत्वेकचक्रं
व्योमन्मायया देव एकरूपा अष्टौ च॥ [११]

सहस्रशीर्षा पुरुषः। सहस्राक्षः सहस्रपात्। स भूमिं विश्वतो
वृत्वा। अत्यतिष्ठद्वशाङ्गुलम्। पुरुष एवेदं सर्वम्। यद्भूतं यच्च
भव्यम्। उतामृतत्वस्येशानः। यदन्नेनातिरोहति। एतावानस्य
महिमा। अतो ज्यायांश्च पूरुषः॥३२॥

पादोऽस्य विश्वा भूतानि। त्रिपादस्यामृतं दिवि। त्रिपादूर्ध्व
उदैत्पुरुषः। पादोऽस्येहाभवात्पुनः। ततो विष्वङ्मक्रामत्।
साशनानशने अभि। तस्माद्विराडजायत। विराजो अधि
पूरुषः। स जातो अत्यरिच्यत। पश्चाद्भूमिमथो पुरः॥३३॥

यत्पुरुषेण हविषा। देवा यज्ञमतन्वत। वसन्तो
अस्यासीदाज्यम्। ग्रीष्म इध्मः शरद्धविः। सप्तास्यासम्परि-
धयः। त्रिः सप्त समिधः कृताः। देवा यद्यज्ञं तन्वानाः।
अबध्नन्पुरुषं पशुम्। तं यज्ञं बर्हिषि प्रौक्षन्। पुरुषं
जातमग्रतः॥३४॥

तेन देवा अयजन्त। साध्या ऋषयश्च ये। तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतः।

सम्भृतं पृषदाज्यम्। पशूँस्ताँश्चक्रे वायव्यान्।
 आरण्यान्ग्राम्याश्च ये। तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतः। ऋचः
 सामानि जज्ञिरे। छन्दाँसि जज्ञिरे तस्मात्।
 यजुस्तस्मादजायत॥ ३५॥

तस्मादश्वा अजायन्त। ये के चौभयादतः। गावो ह जज्ञिरे
 तस्मात्। तस्माज्जाता अजावयः। यत्पुरुषं व्यदधुः। कतिधा
 व्यकल्पयन्। मुखं किमस्य कौ बाहू। कावूरू पादावुच्येते।
 ब्राह्मणोऽस्य मुखमासीत्। बाहू राजन्यः कृतः॥ ३६॥

ऊरू तदस्य यद्वैश्यः। पद्भ्यां शूद्रो अजायत। चन्द्रमा
 मनसो जातः। चक्षोः सूर्यो अजायत। मुखादिन्द्रश्चाग्निश्च।
 प्राणाद्वायुरजायत। नाभ्या आसीदन्तरिक्षम्। शीर्ष्णो द्यौः
 समवर्तत। पद्भ्यां भूमिर्दिशः श्रोत्रात्। तथा लोकाँ
 अकल्पयन्॥ ३७॥

वेदाहमेतं पुरुषं महान्तम्। आदित्यवर्णं तमसस्तु
 पारे। सर्वाणि रूपाणि विचित्य धीरः। नामानि
 कृत्वाऽभिवदन् यदास्ते। धाता पुरस्ताद्यमुदाजहार।
 शक्रः प्रविद्वान्प्रदिशश्चतस्रः। तमेवं विद्वानमृतं इह भवति।
 नान्यः पन्था अयनाय विद्यते। यज्ञेन यज्ञमयजन्त देवाः।
 तानि धर्माणि प्रथमान्यासन्। ते ह नाकं महिमानः सचन्ते।
 यत्र पूर्वं साध्याः सन्ति देवाः॥ ३८॥

पूरुषः पुरोऽग्रतोऽजायत कृतोऽकल्पयन्नासं द्वे च (ज्यायानधि पूरुषः। अन्यत्र पूरुषः॥) [१२]

अ॒द्भ्यः स॒म्भू॑तः पृथि॒व्यै रसा॑च्च। वि॒श्वक॑र्मणः स॒म॒व॒र्त॒ताधि॑।
तस्य॒ त्वष्टा॑ वि॒दध॑द्रूपमे॒ति। तत्पु॑रुषस्य॒ विश्व॑माजा॒न॒म॒ग्रे।
वेदा॒हमे॒तं पु॑रुषं म॒हान्त॑म्। आ॒दि॒त्यव॑र्णं॒ तम॑सः पर॒स्तात्।
तमे॒वं वि॒द्वान॒मृत॑ इ॒ह भ॑वति। नान्यः पन्था॑ वि॒द्यते॑ऽय॒नाय॑।
प्र॒जाप॑तिश्चरति॒ गर्भे॑ अ॒न्तः। अ॒जाय॑मानो बहु॒धा
विजा॑यते॥ ३९॥

तस्य॒ धीराः॒ परि॑जानन्ति॒ योनि॑म्। मरी॑चीनां प॒दमि॑च्छन्ति
वे॒धसः॑। यो दे॒वेभ्य॑ आ॒त॒पति॑। यो दे॒वानां॑ पु॒रोहि॑तः। पूर्॒वो यो
दे॒वेभ्यो॑ जा॒तः। नमो॑ रु॒चाय॑ ब्राह्म॒ये। रुचं॑ ब्रा॒ह्मं ज॒नय॑न्तः।
दे॒वा अ॒ग्रे तद॑ब्रुवन्। यस्त्वै॒वं ब्रा॑ह्म॒णो वि॒द्यात्। तस्य॑ दे॒वा
अ॒स॒न्वशे॑। ह्रीश्च॑ ते ल॒क्ष्मीश्च॑ प॒त्यौ। अ॒होरा॒त्रे पा॒र्श्वे। नक्ष॑त्राणि
रूप॑म्। अ॒श्विनौ॒ व्यात्त॑म्। इ॒ष्टं म॑निषाण। अ॒मुं म॑निषाण।
सर्वं॑ म॒निषा॑ण॥ ४०॥

जायते वशं सप्त च॥ [१३]

भ॒र्ता स॒न्ध्रिय॑माणो बिभर्ति। ए॒को दे॒वो बहु॑धा निविष्टः। य॒दा
भा॒रं त॒न्द्रय॑ते स भ॒र्तुम्। नि॒धाय॑ भा॒रं पु॒नर॑स्तमेति। तमे॒व
मृ॒त्युम॒मृतं॑ तमाहुः। तं भ॒र्तारं॑ तमु॒ गो॒प्तार॑माहुः। स भृ॒तो
भ्रि॒यमा॑णो बिभर्ति। य ए॒नं वेद॑ स॒त्येन॑ भ॒र्तुम्। स॒द्यो जा॒तमु॑त
ज॒हात्ये॑षः। उ॒तो जर॑न्तं न ज॒हात्ये॑कम्॥ ४१॥

उ॒तो ब॒हूने॒कम॑हर्जहार। अत॑न्द्रो दे॒वः सद॑मे॒व प्रा॑र्थः। यस्त॑द्वेद॒
यत॑ आ॒ब॒भूव॑। स॒न्धां च॒ या॑ꣳ स॒न्दधे॑ ब्रह्म॒णैषः। रम॑ते
तस्मि॑न्नु॒त जी॒र्णे श॒याने॑। नैन॑ जहा॒त्यहः॑ सु॒ पूर्व्येषु॑। त्वामापो
अनु॑ सर्वा॑श्चर॒न्ति जा॒न॒तीः। व॒त्सं प॒यसा॑ पु॒नानाः॑। त्वम॒ग्निꣳ
ह॑व्य॒वाहꣳ स॑मि॒न्त्से। त्वं भ॒र्ता मा॑त॒रिश्वा॑ प्र॒जाना॑म्॥४२॥

त्वं य॒ज्ञस्त्वमु॑वे॒वासि॒ सोमः॑। तव॑ दे॒वा ह॒वमा॑य॒न्ति॒ सर्वे॑।
त्वमे॒कोऽसि॑ ब॒हून्नु॒प्रवि॑ष्टः। नम॑स्ते अस्तु सु॒हवो॑ म॒ एधि॑।
नमो॑ वामस्तु शृ॒णुतꣳ ह॒वं मे॑। प्राणा॑पानावजि॒रꣳ स॒श्चर॑न्तौ।
ह॒यामि॑ वां ब्रह्म॒णा तू॑र्तमे॒तम्। यो मां द्वेष्टि॑ तं ज॒हितं॑
यु॒वाना॑। प्राणा॑पानौ संवि॒दानौ॑ ज॒हितम्। अ॒मुष्या॑सु॒नामा॑
सङ्ग॑सा॒थाम्॥४३॥

तं मे॑ दे॒वा ब्रह्म॑णा संवि॒दानौ॑। व॒धाय॑ दत्तं तम॒हꣳ ह॑नामि।
असं॑ज्ज॒जान॑ स॒त आ॒ब॒भूव॑। यं यं ज॒जान॑ स उ॒ गो॒पो अ॑स्य।
य॒दा भा॑रं त॒न्द्रय॑ते स भ॒र्तुम्। प॒रास्य॑ भा॒रं पु॒नर॑स्तमेति। तद्वे
त्वं प्रा॒णो अ॑भवः। म॒हान्भो॑गः प्र॒जाप॑तेः। भुजः॑ क॒रिष्य॑माणः।
यद्वे॒वान्प्रा॑णयो॒ नव॑॥४४॥

एकं प्र॒जाना॑ङ्गसा॒थां नव॑॥

[१४]

हरि॑ꣳ हर॑न्त॒मनु॑य॒न्ति दे॒वाः। वि॒श्वस्ये॑शा॒नं वृष॑भं म॒तीना॑म्।
ब्रह्म॑ स॒रूप॑म॒नुमे॑दमागा॒त्। अ॒यनं॑ मा वि॒व॒धीर्वि॑क्रम॒स्व। मा
छि॑दो मृ॒त्यो मा॑ व॒धीः। मा मे॒ बलं॑ वि॒वृहो॑ मा प्रमो॑षीः।

प्र॒जां मा मे॑ रीरिष॒ आयु॑रु॒ग्र। नृ॒चक्ष॑सं त्वा ह॒विषा॑ विधेम।
स॒द्यश्च॑क॒मा॒नाय॑। प्र॒वे॒पा॒नाय॑ मृत्य॒वे॑॥४५॥

प्रास्मा॒ आशा॑ अशृ॒ण्वन्। कामे॑ना॒जनय॑न्मु॒नः। कामे॑न मे॒
काम॒ आगा॑त्। हृद॑या॒द्धृद॑यं मृत्योः। यद॒मीषा॑म॒दः प्रि॒यम्।
तदै॒तूप॒माम॒भि। परं॑ मृत्यो॒ अनु॒ परे॑हि प॒न्था॑म्। यस्ते॒ स्व
इत॑रो दे॒व्याना॑त्। चक्षु॑ष्मते शृ॒ण्वते॒ ते॑ ब्रवी॒मि। मा नः॑ प्र॒जा९
री॑रिषो॒ मोत॑ वी॒रान्। प्र पू॒र्व्यं मन॑सा॒ वन्द॑मानः। नाध॑मानो
वृष॒भं च॑र्षणी॒नाम्। यः प्र॒जाना॑मे॒क॒रा॒ण्मानु॑षीणाम्। मृत्युं
य॑जे प्रथम॒जामृ॑तस्य॥४६॥

मृत्य॒वे वी॒रा९श्च॒त्वारि॑ च॥—————[१५]

त॒रणि॑र्वि॒श्वद॑र्शतो ज्योति॒ष्कृद॑सि सूर्य॑। वि॒श्वमा॑ भा॒सि
रोच॑नम्। उ॒प॒या॒मगृ॑हीतोऽसि सूर्या॑य त्वा॒ भ्राज॑स्वत ए॒ष ते॒
योनिः॒ सूर्या॑य त्वा॒ भ्राज॑स्वते॥४७॥

—————[१६]

आ प्या॑यस्व मदि॒न्तम् सोम॒ विश्वा॑भि॒रू॒तिभिः॑। भवा॑ नः
स॒प्रथ॑स्तमः॥४८॥

—————[१७]

ई॒युष्टे॒ ये पू॒र्वतरा॑मपश्यन् व्यु॒च्छन्ती॑मु॒षसं॒ मर्त्या॑सः।
अ॒स्माभि॑रू॒ नु प्र॑ति॒चक्ष्या॑ऽभू॒दो ते॒ यन्ति॒ ये अ॑प॒रीषु॑
प॒श्यान्॥४९॥

[१८]

ज्योतिष्मतीं त्वा सादयामि ज्योतिष्कृतं त्वा सादयामि
 ज्योतिर्विदं त्वा सादयामि भास्वतीं त्वा सादयामि ज्वलन्तीं
 त्वा सादयामि मल्मलाभवन्तीं त्वा सादयामि दीप्यमानां
 त्वा सादयामि रोचमानां त्वा सादयाम्यजस्रां त्वा सादयामि
 बृहज्ज्योतिषं त्वा सादयामि बोधयन्तीं त्वा सादयामि जाग्रतीं
 त्वा सादयामि॥५०॥

[१९]

प्रयासाय स्वाहाऽऽयासाय स्वाहा वियासाय स्वाहा
 संयासाय स्वाहोद्यासाय स्वाहाऽवयासाय स्वाहा शुचे
 स्वाहा शोकाय स्वाहा तप्यत्वै स्वाहा तपते स्वाहा
 ब्रह्महत्यायै स्वाहा सर्वस्मै स्वाहा॥५१॥

[२०]

चित्त्वं संन्तानेन भवं यक्रा रुद्रन्तनिम्ना पशुपतिः
 स्थूलहृदयेनाग्निः हृदयेन रुद्रं लोहितेन शर्वं मर्तस्त्राभ्यां
 महादेवमन्तः पार्श्वेनौषिष्ठहनः शिङ्गीनिकोश्याभ्याम्॥५२॥

[२१]

तच्छुं योरावृणीमहे। गातुं यज्ञाय। गातुं यज्ञपतये। दैवीः
 स्वस्तिरस्तु नः। स्वस्तिर्मानुषेभ्यः। ऊर्ध्वं जिगातु भेषजम्।
 शं नो अस्तु द्विपदे। शं चतुष्पदे। ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥

This PDF was downloaded from <http://stotrasamhita.github.io>.

GitHub: <http://stotrasamhita.github.io> | <http://github.com/stotrasamhita>

Credits: <http://stotrasamhita.github.io/about/>